

AHVENANMAAN MAAKUNTAPÄIVIEN SUOSTUMUKSEN HANKKIMINEN KANSAINVÄLISEN SOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMISEKSI

1 Yleistä

Jos valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite, johon Suomi sitoutuu, sisältää määräyksen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991), jäljempänä *itsehallintolaki*, mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvassa asiassa, on Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyttävä määräyksen voimaansaattamista koskeva säädös, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa (itsehallintolain 59 §:n 1 mom.).

2 Voimaansaatettava sopimus, joka sisältää Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia sopimusmääräyksiä

*Kansainvälisen työjärjestön yleissopimus Nro 190 väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä (Ehdotettu laki sopimuksen voimaansaattamiseksi, HE 89/2023 vp)/ Internationella arbetsorganisationens konvention Nr 190 om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet (Föreslagen lag om sättande ikraft av konventionen, RP 89/2023 rd)*¹

Väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä tehdyn Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 190 ja sitä täydentävä suositus hyväksyttiin kesällä 2019 Kansainvälisen työjärjestön työkonferenssissa. Yleissopimuksen tarkoituksena on suojella työntekijöitä ja muita työelämässä toimivia henkilöitä väkivallalta ja häirinnältä. Sopimus sisältää määräyksiä keskeisistä periaatteista, suojelusta ja ehkäisemisestä, täytäntöönpanosta ja oikeuskeinoista sekä ohjauksesta, koulutuksesta ja valistuksesta.

Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 25.6.2021. Suomen osalta yleissopimus tulee voimaan kahdenkymmenen kuukauden kuluttua päivästä, jona sen ratifiointi on rekisteröity. Yleissopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä ja on sen vuoksi tarkoitettu saatettavaksi voimaan lailla. Hallituksen esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Itsehallintolain 27 §:n 21 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat työoikeutta maakunnan ja kuntien palveluksessa olevien virkaehtosopimuksia koskevin poikkeuksin. Tämän lainkohdan on vakiintuneesti katsottu sisältävän työsuojelun. Kuitenkin itsehallintolain 18 §:n 1, 2 ja 4 kohtien mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat muun muassa maakunnan hallitusta ja sen alaisia viranomaisia ja laitoksia, maakunnan virkamiehiä, maakunnan palveluksessa olevia henkilöitä koskevia virkaehtosopimuksia ja

¹ VN/33398/2023

kurinpitörangaistuksen määräämistä maakunnan virkamiehelle sekä kuntien viranhaltijoita, kuntien palveluksessa olevia viranhaltijoita koskevia virkaehtosopimuksia ja kurinpitörangaistuksen määräämistä kuntien viranhaltijoille. Yleissopimuksen soveltamisala kattaa kyseisissä lainkohdissa tarkoitetut virkamiehet. Lisäksi yleissopimus sisältää sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä säännöksiä. Maakunnalla on lainsäädäntövalta itsehallintolain 18 §:n 12 ja 13 kohdan mukaan terveyden- ja sairaanhoitoa sekä sosiaalihuoltoa koskevissa asioissa.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan, sopimuksen voimaansaattamissädökselle on tarpeen saada Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti, jotta nämäkin määräykset tulisivat voimaan Ahvenanmaalla.

3 Esitys

Esitetään, että tasavallan presidentti päättää lähettää suostumuksen hankkimista koskevan esityksen Ahvenanmaan maakuntapäivien käsiteltäväksi.